

BUYRUN ELEKTRİK BORSASINA

Banu SALMAN

Deloitte Touche Tohmatsu tarafından Kasım 2006 tarihinde yayımlanan "Türkiye Elektrik Enerjisi Piyasası Beklentiler ve Gelişmeler 2007" başlıklı rapor, bir kamu hizmeti olan elektrik alanının piyasalaştırılmasında, şirketler için karlılık yollarının araştırıldığı ve risklerin yıkılacağı adres arayışlarının yoğunlaştığı bir borsa modellemesi yapıyor.

Rapordaki yaklaşım incelendiğinde, elektriğin herkese eşit, sürekli, kaliteli ve ucuz bir şekilde sunulması gereken bir hizmet olduğu anlayışının yerini, müşteri-pazar kavramını bile aşan "borsa" anlayışı ve "risk matrisi, risklerin yönetimi, piyasa yönetim mekanizması" gibi "şaşalı laflar" alıyor. Artık elektrik hizmetinin

sunulmasıyla ilgili kalite ve hizmet güvenliğini ilgilendiren konular önemsiz teknik boyuta indirgenirken, "swap, forward, futures, opsiyon sözleşmeleri" gibi çeşitli para piyasası işlemlerinin uygulanacağı finansal boyutu yücelten yeni bir yapılanma gün yüzüne çıkıyor. "Elektrik enerjisi tedarik zinciri finansal, hizmet (ticaret ve hizmet) ve fiziki olmak üzere 3 katmana ayrılabilen, finansal ve hizmet katmanları fiziki katmanın değerini belirlemektedir" deniliyor.

Bu yapılanmanın temel taşı ise kamu için sakıncalı görülen ölçek ekonomisinin şirketler için yeniden sağlanması oluşturuyor. Ölçek ekonomisi, risklerden şirketlerin korunması ve böylece yatırım yapmaları

"sanal kurgusu" içerisinde dikey ve yatay bütünleşmelere izin verilmesini, hatta kartelleşme eğilimi taşıyacak girişimleri de kapsayacak ölçüde şirketlerin büyümeleri öngörüsüyle genişletiliyor. Kamu hizmeti anlayışı bir kenara, artık elektrik fiyatlarının belirlenmesinde yatırım, yakıt ve işletim giderleri bile değil, piyasada oluşacak "garip bir denge"nin söz sahibi olacağı dönemin payandaları oluşturuluyor.

Riskler için de "paylaşım modeli" icat ediliyor. Bu modele göre yatırım risklerini üreticiler, perakende fiyat risklerini tüketiciler üstlenecek ve ikili anlaşmalar yoluyla taraflar ölçülebilir riskleri alacaklar. Üreticilerin yatırım yapmamaları durumuyla ilgili olarak arz güvenliği sorununun piyasaya bırakılmayacağı kolayca ifade ediliyor. Yani şirketlerin yatırım yapmama hakları her zaman baki. Peki tüketicilerin tüketmeme gibi bir hakkı bugünkü dünyada anlamlı mıdır?

İletim ve Dağıtım Doğal Tekel

Bu değerlendirmeleri somut düzeyde algılayabilmek için, raporu incelemek ve oluşturulmak istenen finansal piyasayı anlamaya çalışmak gerekiyor.

İletim ve dağıtım faaliyetlerinin doğal tekel olduğu yadsınamaz bir gerçek olarak kabul ediliyor. Rapor da bu gerçeği, "yatırım maliyetlerinin yüksek olması, paralel ikinci şebekenin tesisinin ve işletiminin ekonomik olmaması ve piyasa katılımcılarının ortak kullanımında olması nedeniyle" yineliyor.

Özelleştirme Serbest Piyasanın Ön Koşulu Değil

Raporda, elektrikte özelleştirme ve liberalleştirmeye yönelik dünyadaki farklı yaklaşımlar ortaya konulurken, Türkiye’de özel şirketlerin kamuyu haksız rekabetle suçlayarak, özelleştirmenin tamamlanmamış olmasının serbest piyasanın oluşmamasının nedeni olarak göstermeleri bir anlamda yalanlanıyor. İngiltere önce özelleştirmeyi bitirip, ardından libelleşmeyi sağlayan bir ülke olarak yer alırken, “Norveç’in öncülüğünde İskandinav ülkeleri ve Almanya, önce libelleşmeyi tamamlayıp daha sonra özelleştirmeyi gerçekleştirmeyi planlamaktadır. Hatta, dünyanın en başarılı piyasalarından birisi olan Norveç, kamu ve yerel hükümet mülkiyetindeki varlıkları özelleştirmeyi düşünmemektedir” deniliyor. Yine Fransa, İrlanda, Lüksemburg ve Yunanistan hiç özelleştirme yapmadan piyasa liberalleşmesini gerçekleştirmeye yolunda ilerleyen ülkeler olarak 3. kategoriye oluştururken, “Türkiye’nin de dahil olduğu bir çok Avrupa ülkesi hem özelleştirme hem de libelleşmeyi aynı anda gerçekleştirmeye politikası uygulayan” 4. kategori olarak sınıflandırılıyor.

Elektrik Enerjisi Piyasa Tasarımı

Raporda, 30 Mart 2003 tarihinde yayımlanan Mali Uzlaştırma Tebliği ile elektrik piyasasının tek alıcı/satıcı yapısından dengesizliklerin uzlaştırılmasının yapıldığı “kısmi açık piyasa yapısına” geçtiği, 1 Ağustos 2006 tarihli Dengeleme ve Uzlaştırma ile birlikte nakdi uygulamaya başlanmış dengelenen piyasasının oluşturulduğu anlatılıyor.

Kısmi açık piyasa uygulamasında sistemde kurulu gücü yalnızca yüzde 16, 2005 yılı üretimi yüzde 17 düzeyinde olan küçük bir kesimin uzlaştırma sürecine dahil edildiği kaydedilirken, DUY’la birlikte “merkezi kontrolde gerçek zamanlı yük tevzii ve dengeleme faaliyetinin yerini arz-talep ha-

reketine dayalı piyasa faaliyetlerinin belirlediği bir dengeleme piyasasının” aldığı belirtiliyor.

“2004 yılında talep tarafı verilerine göre yüzde 29 olan piyasa açıklık oranının (serbest tüketicilerin toplam elektrik tüketimindeki payı) 2009 yılı başından itibaren, arz güvenliği dikkate alınmak suretiyle, 2011 yılına kadar yüzde 100 oranına ulaştırılması hedefi çerçevesinde serbest tüketici limitleri indirilecektir” denilen raporda, “elektrik enerjisi piyasa tasarımı” ortaya konuluyor. “Piyasa tasarımı, vadeye (riske) göre değişen fiyatın piyasa ortamında oluşmasını sağlamak üzere, temel olarak uzun ve kısa vadeli piyasa mekanizmaları ile kısıt yönetiminden (İletim sistemi kısıtları ticari işlemlere ciddi ölçüde sınırlama getirir.) oluşmaktadır” denilen raporda, kısa vadeli piyasa mekanizmasından söz ediliyor.

Dengeleme mekanizması olarak adlandırılan kısa vadeli piyasa mekanizmasının, ikili anlaşmaları tamamlayıcı nitelikte olduğu ve gün öncesi piyasası ile dengeleme piyasasından oluştuğu anlatılıyor. Gün öncesi piyasası, “tarafsız bir elektrik

borsası tarafından organize edilen ve piyasa katılımcılarının bir gün sonra teslim edilecek elektrik enerjisi alış ve satış işlemlerini gerçekleştirdiği bir piyasa yeri” olarak tanımlanıyor. “Gün öncesi piyasası Avrupa’da spot piyasa olarak adlandırılmaktadır ve elektrik enerjisi için güvenilir referans fiyatı, arz ve talep eğrilerinin kesiştiği noktada belirlenir” denilen raporda, dengeleme piyasası da şöyle anlatılıyor:

“15 dakika içinde tepki veren üretim ve/veya tüketim tesislerinin katıldığı dengeleme güç piyasası ve saniyelerle ölçülen tepkiler ile ifade edilen yan hizmetlerinden oluşabilmektedir.”

İletim sistemi açısından dengeleme piyasasının önemi anlatılan raporda, dengeleme piyasasında enerji açığı veya fazlası olanlara uygulanacak olan Sistem Dengesizlik Fiyatının, dengeleme faaliyetinin maliyetini yansıttığı ifade ediliyor. Sistem Dengesizlik Fiyatının piyasa katılımcılarının maliyetlerini esas olarak verecekleri yük alma ve yük atma fiyatlarına göre belirlenmesi esasına dayandırıldığı açıklanıyor.

Raporda, şu görüşler savunuluyor:

“Piyasalar geliştikçe standart ürünler ortaya çıkmakta ve bu standart ürünleri sunan elektrik borsasının kurulması kaçınılmaz olmaktadır. Risk yönetimi araçları sunan vadeli ve opsiyon işlemler piyasası, elektrik enerjisi piyasasının doğal gelişim sürecinde tesis edilecektir. İkili anlaşmalar piyasasını tamamlayan gün öncesi piyasası ve dengeleme piyasasının olduğu piyasa modeline çoklu piyasa modeli denilmektedir.”

Deloitte Touche’ın raporunda, şirketlerin karlı ve piyasada kalıcı bir şekilde faaliyet göstermelerini sağlamaya yönelik olarak “tekelleşmeye” de izin verecek ölçüde piyasalaştırmaya yönelik önerilere ve öngörülere yer veriliyor:

“- Serbest elektrik enerjisi piyasasında yatırım maliyetlerinden ziyade kısa vadeli piyasa fiyatı belirleyici olmaktadır.

- Perakende lisans sahibi tüzel kişilerin, son tüketicilere, güvenilir, sürekli, çevreye uyumlu ve ucuz elektrik enerjisi sağlamaları gerektiğinden, 5-10 yıllık uzun vadeli talep ve puant yük tahminleri doğrultusunda güvenilir seviyede yedek kapasitesi sağlamak üzere kendileri ve/veya onlar adına sistem işletmecisi tarafından uzun vadeli ikili anlaşmalar tesis edilmesi yeni kapasite yatırımlarını sağlayacaktır. Burada tüm tedarikçilere karşıladıkları talebe ilişkin puant yükün belli bir oranında yedek kapasite tutma zorunluluğu getirilmesi ve piyasa eksensiz kapasite mekanizmasının tesis edilmesi önem arz etmektedir.

- Önümüzdeki yıllarda piyasa gelişimi ve beklentiler, şirketlerin ölçek ekonomisini yakalamak üzere yatay birleşmeleri ve üretim maliyeti ile son tüketici fiyat riskinden korunmak üzere üretim ve dağıtım/perakende faaliyetlerinde dikey birleşmeleri gerçekleştirilmesi, kapasite mekanizması tesis edilmezse, ciddi boyutta yatırım döngüsü sorunun yaşanması, ikili anlaşmaların standartlaşması ve

portföy yönetimi avantajlarından yararlanabilir. Üretim faaliyetinde bulunan şirketin dağıtım ve perakende faaliyetlerinde bulunan şirketi (özelleştirme yolu dahil) satın alması veya bu şirket ile birleşme yoluyla varlık bakımından üretim maliyeti ile son tüketici fiyat riskinden korunması mümkündür.

- Yatırım döngüsü sorununu azaltmak için 1-dikey birleşmelere izin verilmesi, ki Türkiye elektrik sektörü bu yönde önemli adımlar atmıştır ve 2- kapasite mekanizmasının tesis edilmesi gerekmektedir.”

Hayali Piyasa Kurgusu

Raporda, dikey bütünleşme ve şirketlerin tekelleşmesine yönelik olarak hayali bir kurgu ortaya konuluyor. Buna göre şirketler sürekli kar artışını sağlamak üzere var olan yapılar olmaktan çıkarılıp, istikrarlı bir piyasa ve fiyat isteyen yapılar olarak sunuluyor. “Dikey bütünleşik şirketler istikrarlı bir piyasa ve istikrarlı fiyat istediğinden hem yatırımcı hem tüketici açısından arzu edilen bir durum ortaya çıkacaktır” iddiasına yer verilirken, “Aynı zamanda, rekabet ve düzenleme baskılarından dolayı fiyatı çok yükseltilemediğinden dikey bütünleşik şirketler maliyetlerini aşağıya çekmeye çalışacaklardır” görüşüyle hayali piyasa kurgusu sürdürülüyor. Oysa bugüne kadar yaşanmış örnekler, elbette şirketlerin yatırım maliyetlerini aşağıya çekmek isteyeceklerini, ancak yatırım maliyetlerini azaltıyor olmalarının fiyatı azamileştirme istekleri önünde bir engel oluşturmadığını kanıtlamıştır. Bugün Avrupa aynı sorunla karşı karşıyadır ve şirketleri denetim altına almaya çalışmaktadır.

yeni ticari enstrümanların ortaya çıkması yönünde olacaktır.

- Elektrik enerjisi piyasasında ölçek ekonomisi son derece önemlidir. Ölçek ekonomisini yakalamak için elektrik enerjisi ve yakıt tedarik zincirinde organik büyümek, dikey ve yatay birleşmeler yaparak sinerji yaratmak mümkündür. Elektrik enerjisi üretimi yapan şirketlerin yatay birleşmesi ile daha büyük üretim olanağı, yakıt çeşitliliği ve

Kartelleşmenin Yeni Adı “Sinerji”

Raporda, yalnızca elektrik alanındaki yatay ve dikey bütünleşmeler değil, “sinerji yaratılması” adı altında şirketlerin kartelleşmesini sağlayacak bir yapılanmanın işaretleri de ortaya konuluyor. Raporda, şöyle deniliyor:

“Çeşitli maliyetleri azaltmak üzere ölçek ekonomisini yakalamak veya şirketin ana faaliyet alanı haricindeki iş süreçlerinde dış kaynak kullanımı ile verim ve performans arttırılabilir. Telekom, elektrik, doğalgaz ve ulaştırma sektörlerinde ortak noktalar çok olduğundan sinerji yaratma imkanları da oldukça geniştir. Ticaret fonksiyonu, yakıt alımı, varlık yönetimi ve işletmesi ve satışı ile yakından ilişkili olmakla birlikte sadece elektrik enerjisi ticaretini kapsamamaktadır. Yakıt ticareti (örneğin kömür ve doğalgaz) ve risk yönetim sözleşmeleri ve araçlarının (türev ve opsiyonlar) ticareti ile varlıklar ve sözleşmelerden oluşan portföy yönetimi de ticaret fonksiyonunun kapsamındadır. Tüm alış ve satış faaliyetlerini tek çatı altında toplamak suretiyle toplam kar marjı ve kazançlar arttırılabilir.

Değer yaratmak, net aktif karlılık oranının söz konusu varlıkları elde tutma maliyetinin üstünde olması anlamını taşımaktadır. Üretim varlıklarının değeri sadece birim maliyetlerinin azaltılması ile maksimize edilemez. Doğalgaz maliyeti ve elektrik enerjisi fiyat farkı yönetiminde arbitraj (aynı veya eşdeğer emtianın sıfır yatırım maliyet ile hiçbir risk almaksızın eşzamanlı alım ve satış işlemlerinden kar elde etmek) potansiyeli gerçek kazancı sağlayacaktır. Elektrik enerjisi ve doğalgaz arbitraj olanaklarından yararlanmak üzere elektrik enerjisi üretim faaliyetine

ek olarak doğalgaz toptan veya perakende satış faaliyetlerine girilmesi gerekmektedir. Nitekim, Türkiye'nin önde gelen grupları elektrik enerjisi üretim ve toptan satış faaliyetlerine ek olarak doğalgaz toptan satış ve/veya dağıtım faaliyetlerine girişmektedir. Altyapı yeterliliğine bağlı olarak buhar ve elektrik enerjisi fiyat farklarından yararlanarak ikisi arasındaki satış dengesini kurmak mümkündür.”

Arz ve Talep Dengesinin Ardındaki Giz

Piyasada faaliyet gösterecek şirketleri her türlü riskten korumak adına çeşitli finansal araçlardan söz edilen raporda, arz güvenliği sorumluluğunun piyasaya tamamen bırakılmayacağı savunuluyor. Elbette arz güvenliği piyasaya bırakılmayacak kadar ciddi bir sorundur ve işin aslına bakılırsa da, bu sorun özel şirketleri tek tek asla ilgilendirmeyecek bir konudur. 1 Temmuz'da yaşanan elektrik ke-

sintileri de bunu bize göstermiştir. Raporda fiyat tavanı uygulanmayan durumlarda sorun çıktığında kısa zamanda bazı santrallerin emreamade duruma getirildiği anlatılırken, bunun örneği olarak 1 Temmuz'da yaşanan elektrik kesintilerinin ardından doğalgaz maliyet artışları nedeniyle kapanan özel sektör santrallerinin DUY'la birlikte yeniden emreamade olmaları gösteriliyor. Arz sıkıntısı nedeniyle özel sektörün yüksek fiyatla elektrik satış süreci "arz ve talep dengesinin" buluşması ve fiyat sınırlaması olmadığında arz güvenliğinin sağlanabilmesi şeklinde sunuluyor. Bu örtülü anlatım, doğalgaz maliyet artışları gerekçesiyle tatlı karlarını sürdürmek isteyen otoprodüktör şirketleri başta olmak üzere özel sektör santrallerinin istedikleri fiyattan kamuya elektrik satmalarının önünü açan süreci ortaya koyuyor. Biraz daha anlaşılır hale getirmeye çalışalım: Özel sektör elektrik üretim şirketleri, yatırım, işletme giderleri gibi maliyetlerini karşılamanın ötesinde hiçbir fiyat sınırlamasına tabi olmaksızın satış yaparlar. Bu durumda arz güvenliği sorunu olmaz. Çünkü istedikleri fahiş fiyattan elektriği satabilirler ve kamu bu pahalı elektriği satın almak zorunda kalır. Çünkü yeterli elektrik üretim gücü bulunmamaktadır, bu santrallerden elde edilecek enerjiye muhtaçtır. İşte bu muhtaçlık ilişkisi, iki sihirli kavramın içini doldurmaktadır: "Arz ve talep dengesi" ve "piyasa fiyatı." İki sihirli sözcüğün elbette bir bedeli var. O bedele de şöyle bir göz atmamız yeterli olacaktır. TETAŞ'ın arka arkaya önce yüzde 23 arkasından yüzde 8 oranında yaptığı zamlar ve siyasi bir kararlar TEDAŞ'ın tüketiciye yansıtamadığı zam olarak Hazine'nin üzerine yıkılan milyonlarca, hatta milyarlarca dolar zarar. Bu zarar ister zam yapılarak tüketiciye yıkılsın ister Hazine tarafından karşılsın, bu bedeli yüklenen adres bellidir.

Bu noktada raporun sunduğu kurguya genel olarak baktığımızda,

yatay-dikey tekelleşme, hatta diğer sektörlerde de yayılarak kartelleşme olanaklarının sağlanması, finansal piyasaların çeşitli araçlarının ve çeşitli oyunlarının devreye sokulması bile şirketleri güvenceye almak için yeterli görülüyor. Raporda, "Ancak uzun vadede, elektrik enerjisi fiyatına bağlı finansal türev sözleşmeleri olsa dahi, yeni yatırımların bu şekilde ne derecede sağlanabileceği soru işaretidir" deniliyor. Yani her türlü dikey, yatay tekelleşme olanağı sağlanmaz, fiyat tavanı uygulamayarak istedikleri fiyata satış olanağı verseniz, çeşitli finansal araçlarla şirketlerin risklerini dağıtsanız bile özel sektörün yatırım yapacağı garantisiz olmadığı kabul ediliyor. Bu gerçek karşısında "neden kamu tekelinin yerini özel tekelin" almasına izin verileceği sorusu ise tüm çıplaklığıyla ortada duruyor.

Elektrik Borsası ve Finansal Piyasa Araçları

Yine raporda, ikili anlaşmaların uzun vadeli olması ve sözleşme koşullarının şirketlerin kendine özgü

ihtiyaçları doğrultusunda belirlenmesi nedeniyle el değiştirmesinin imkansızlaştığı, sözleşme koşulları ve vadelerde belli bir standartlaşmaya gidilmesinin bu sözleşmelerin devrini, satılması ve satın alınmasını kolaylaştırdığı belirtiliyor. Satma, satın alma veya el değiştirmelerin elektrik hizmetine nasıl bir katkı sağlayacağından söz edilmiyor. Ancak bu tür sözleşmelerin alım-satım işlemlerinin gerçekleştiği tezgah üstü ve organize pazar yerlerinin kurulması ve likiditenin yükselmesi ile güvenilir ileriye dönük piyasa fiyatlarının oluşmasının sağlanabileceği kaydediliyor. Buradaki güvenilir ileriye dönük piyasa fiyatlarından tüketiciler için değil, şirketler için söz edildiğini genel piyasa kurgusu içerisinde zaten kabule zorlanıyoruz.

Elektrik borsasına uygun olarak yeni finansal araçların devreye girmesi istenen raporda, "Finansal anlaşmalar elektrik enerjisinin fiziki teslimatından bağımsız olarak fiyat riskinden korunma sağlayan bir nevi sigorta enstrümanıdır. Finansal anlaşmalar

bazen vadeli işlemler veya türev sözleşmeleri olarak da adlandırılmaktadır” deniliyor.

Raporda yer alan şirketler için riskleri dağıtacak yeni finansal araçlara yönelik tanımları aynen aktaralım:

“Farklar İçin Sözleşme (Contract for Differences): İkili anlaşma taraflarının ileride oluşacak kar veya zarar kaygısını ortadan kaldırarak, ikili anlaşma bildiriminde bulunulmadığı takdirde referans piyasa fiyatının olduğu zaman ikili anlaşma taraflarından kazanç elde eden tarafın zarar eden tarafa referans fiyat ile ikili anlaşmalar fiyatı arasındaki farkı ödemesini sağladığından sonuç itibarıyla önceden anlaşmaya bağlanan ikili anlaşma fiyatı üzerinden alım ve satım yapılmasını sağlar.

Forward sözleşmesi: Gelecekteki bir tarihte önceden anlaşılan

miktar ve fiyat üzerinden elektrik enerjisi alım ve satım sözleşmelerini kapsar. Sözleşme fiyatı sabit olabilir veya belirlenen endeks üzerinden artırılabilir.

Futures sözleşmeleri: Piyasa katılımcılarının gelecekteki piyasa fiyat tahminini piyasa yerinde ortaya çıkarmaktadır. Bu sözleşmelerde amaç, fiyatı düşürmek değil, fiyatı stabilize etmektir.

Opsiyon sözleşmesi: Alıcı taraf, satıcı tarafa kapasite bedeli öder ve ihtiyaç duyulursa alıcı taraf sözleşmeye konu kapasiteyi elektrik enerjisine çevirebilir ve kullanılan elektrik enerjisi fiyatını da öder.

Esnek sözleşme: Forward sözleşmesi ve opsiyon sözleşmesinin karışımıdır. Özellikle, talep tahmini yanılmaları yüksek olan alıcı için büyük kapasiteye sahip tek bir sa-

tıcı ile sözleşme tesis etmenin fiyat avantajından yararlanmak üzere tesis edildiği esnek sözleşmede, alıcı baz yükünü forward sözleşmeye bağlar ve talep tahmini yanılması muhtemel yükler için opsiyon sözleşmesi tesis eder.”

Tüm bu finansal piyasa araçları, elbette bu düzeyde işlem yapabilecek olan tarafları ilgilendirecektir. Dünyadaki örneklere bakıldığında, konut sahipleri elektrik tedarikçisi perakende şirketini bile değiştirmekte zorlanmaktadır. Zaten bu sözleşmeler konut sahiplerine ve küçük sanayicilere yönelik değildir, ancak büyük elektrik üreticileri ile büyük elektrik kullanıcılarını ve satıcılarını bağlayacaktır. Küçük elektrik üreticilerine de, böylesi bir piyasada faaliyet gösterebilmek için yardımcı olmak üzere kurulacak ayrıca şirket yapılanmalarından da söz edilmektedir. ■

‘10 YILDA 31.9 MİLYAR DOLARLIK YATIRIM LAZIM’

Deloitte Touche tarafından yayımlanan “Türkiye Elektrik Enerjisi Piyasası Beklentiler ve Gelişmeler 2007” raporunda, Enerji Bakanlığı’nın baz senaryosuna göre elektrik talebinin, yıllık yüzde 8.4’lük artışla 2015 yılında 354 teravatsaate ulaşması, yıllık yüzde 6.3 artış esas alan düşük senaryoya göre de 297 teravatsaate ulaşmasının öngörüldüğü anımsatıldı. Bu çalışmaların da 2006-2010 yılları arasında yıllık yüzde 5.5 büyüme ve yüzde 1.4 nüfus artışına, 2010-2015 arasında ise yıllık ortalama yüzde 6.4 büyüme ve yüzde 1.2 nüfus artışına dayandığı belirtilirken, EPDK’nın çalışmalarına göre inşaat sürecinde herhangi bir gecikme olmaması durumunda toplam mevcut kapasitenin bu yıl sonunda 40 bin 738 megavata, 2015 yılında ise 45 bin 922 megavata ulaşacağı kaydedildi. Ancak yüksek talep tahmin senaryosuna göre puant yük düzeyinde 56 bin 832 megavat ve yüzde 23 yedek kapasite ile birlikte 2015 yılında kapasitenin 58 bin 619 megavata ulaşması gerektiği, bu durumda 23 bin 981 megavatlık yeni kapasite ihtiyacı olduğu hesabına yer verildi. “Bu çalışmaya mevcut kapasitenin, özellikle kamu elindeki termik santrallerin yaşlanmış olması nedeniyle kapasite düşüşleri yansıtılmamıştır. Bu kapasite düşüşleri ve inşaatı devam eden projelerdeki olası gecikmeler kapasite ihtiyacını daha da artıracaktır” denildi.

Türkiye elektrik sektöründe 10 yılda yeni kapasite yatırımlarının finansmanı için toplam 31.9 milyar dolar finansman ihtiyacı olduğu savunuldu.